

Kontakt: Anne Marit Post-Melbye, fagansvarlig industri
Einar Wilhelmsen, fagansvarlig energisystem.
Kåre Gunnar Fløystad, fagsjef

Dato: 28. februar 2019

Høring EUs fornybardirektiv

ZERO takker for muligheten til å gi innspill til EUs fornybar – og energieffektiviseringsdirektiv. Vi fokuserer i vårt høringssvar mest på fornybardirektivet, og gir spesielt innspill til biodrivstoff.

Generelt

Det er positivt at EU legger opp til relativt ambisiøse fornybar- og energieffektiviseringsmål, men ZERO anser spesielt ikke fornybarmålene som ambisiøse nok for norske forhold. Norge har en stor fossil energisektor. Energi brukt til framstilling av energi telles ikke med i fornybardirektivet. ZERO mener dette er svært uheldig for Norge, da regnereglene for måloppnåelse på gjeldende fornybardirektiv overser den store energibruken i norsk olje og gass-næring. Utslippene herfra har økt kraftig siden 1990, og utgjør nå 14 millioner tonn CO₂-e. ZERO mener vårt bidrag til måloppnåelse må sees på bakgrunn av hele den norske energibruken, også den som medgår til olje og gass produksjon.

ZERO mener direktivene og forordningen bør tas inn i norsk rett og implementeres. Norsk politikk for nettutbygging og utbygging av fornybar energi bør utformes slik at den bidrar til å realisere målene, også utover Norges «andel» av ambisjonen. Norge bør også bidra bidrar til at målene i fornybardirektivet og energi-effektiviseringsdirektivet kan heves ved revisjonen i 2023.

Et svært viktig punkt i EUs fornybardirektiv er retningslinjer og regelverk for hvordan vi kan håndtere detaljer knyttet til for eksempel biodrivstoff og bærekraft.

ZERO foreslår at EUs fornybardirektiv sees i sammenheng med regjeringens arbeid med å utforme et helhetlig forslag til virkemidler og avgifter i biodrivstoffpolitikken framover, for å utelukke biodrivstoff med høy avskogingsrisiko både innenfor og utenfor omsetningskravet.

Se mer detaljerte innspill under.

Kåre Gunnar Fløystad

Ambisjoner for energieffektivisering og fornybarandel i 2030

ZERO er bekymret for at norske myndigheter tidligere har jobbet for lavere ambisjoner for andel fornybar energi og lavere ambisjoner for energieffektivisering i sin dialog med EU og EU-landene. ZERO mener realisering av både Norges og EUs klimamål, og forhindring av uopprettelige og skadelige klimaendringer, må innebære en rask utfasing av fossil energi. Det oppnås gjennom utbygging av fornybar energi, og en kraftfull satsning på energieffektivisering.

ZERO mener Norge direktivene bør innføres i norsk rett og implementeres. ZERO mener Norge bør innta en aktiv pådrivende rolle i å realisere målene i begge direktivene om fornybarandel og energieffektiviseringsprosent. Norge bør via tiltak og utbygging legge til rette for at målene i begge direktiver kan økes ved revisjonen i 2023. For fornybardirektivet gjelde dette både med hensyn på fornybarutbygging og nettutbygging i Norge, bruk av norske fornybarressurser til å støtte opp om fornybarutbygging i nabolandene, og arbeid før økt integrasjon av kraftmarkedene. Norge bør også i sin dialog med EU og EU-land aktivt gå inn for høy måloppnåelse og oppjustering av ambisjonene ved revisjon i 2023.

ZERO ber om at både dette og tidligere energieffektiviseringsdirektiv implementeres. ZERO mener implementering av direktivet kan starte med å iverksette med Stortingets vedtak ved behandling av Energimeldingen om 10 TWh redusert energibruk i bygningsmassen i 2030, og Stortingets anmodningsvedtak om en plan for hvordan man kan realisere 10 TWh energisparing i bygg innen 2030. Planen skal inneholde en konkret nedtrappingsplan i bygg og en virkemiddelpakke med eksisterende og nye virkemidler for å realisere målet. ZERO anser at rapportering på energisparetiltak i klima og energiplanene etter styringssystemforordningen kan være et godt og egnet verktøy for å etterkomme Stortingets vedtak, og lage en plan som faktisk gir 10 TWh lavere energibruk i bygningsmassen enn da Energimeldingen ble behandlet.

Nærmere om biodrivstoff

Vi trenger et skifte fra fossile til fornybare drivstoff. ZERO mener det er positivt at fornybardirektivet legger opp til et skifte fra fossile til fornybare drivstoff i transport, herunder elektrisitet, hydrogen og ulike bærekraftig biodrivstoff.

Bærekraftskriterier

Det er positivt at EUs bærekraftskriterier for biodrivstoff styrkes, herunder innstramning av krav til klimanytte til 65 % fra 2021. Det er også et riktig og viktig grep at bærekraftskriteriene utvides til å gjelde flere sektorer, herunder kraft, varme og kjøling (70 % fra 2021 og 80 % fra 2026). Det bør være et mål at bærekraftskriterier utvides til å gjelde all bruk av biomasse, i alle sektorer. På denne måten vil også risiko for indirekte arealbruksendringer (ILUC) håndteres på en god måte, ved at alle direkte utslipp håndteres i gjeldende sektor.

Fase ut biodrivstoff med høy avskogingsrisiko

Det er svært positivt at fornybardirektivet tydelig åpner for at de enkelte medlemsland kan stille strengere krav til bærekraft, hvis relevant. Dette er aktuelt både for den

andelen biodrivstoff som kan komme fra konvensjonelle råstoff (maks 7 %) og muligheten til å stille strengere krav til bærekraft generelt. ZERO mener det bør skilles mellom gode og dårlige konvensjonelle biodrivstoff, og foreslår at Norge ekskluderer biodrivstoff med høy avskogingsrisiko langt raskere enn kommisjonen legger opp. Forslaget er en utfasing til 2030, og vi foreslår at det stilles krav til at biodrivstoff med høy avskogingsrisiko fases ut innen direktivet trer i kraft, i 2021. Dette gjelder først og fremst palmeolje.

Regjeringen skal legge fram forslag til hvordan biodrivstoff med høy avskogingsrisiko skal ekskluderes fra norsk regelverk i statsbudsjettet for 2020 (som nevnt innledningsvis), og ZERO vil følge denne prosessen og gi innspill.

Resirkulerte drivstoff

Fornybardirektivet legger opp til at resirkulerte drivstoff kan inkluderes i regelverket for biodrivstoff. Det er et viktig prinsipp at det skilles mellom nytt, tilført fossilt råstoff og gjenbruk av fossilt karbon.

Regelverket inkluderer blant annet drivstoff fra plastavfall som ikke kan resirkuleres. Plastavfall utnyttes kun i begrenset omfang til materialgjenvinning i dag, og går derfor i stor grad til energigjenvinning. ZERO mener at fornybare drivstoff fra plastavfall bør inkluderes så raskt som mulig i dagens regelverk for biodrivstoff. Norge kan ta en viktig posisjon i produksjon av drivstoff fra plastavfall, og vi må lykkes med å kommersialisere teknologi for utnyttelse av plastavfall som ikke kan materialgjenvinnes (kjemisk gjenvinning). Quantafuel er en spennende norsk aktør, som vil produsere drivstoff fra plastavfall (og har også hatt planer om å produsere biodrivstoff fra skogsråstoff). Norge bør derfor ta posisjon på dette området raskt.

Resirkulerte drivstoff og fornybare drivstoff av ikke-biologisk opprinnelse er en stor gruppe av nye drivstoff med stor bredde. ZERO mener denne gruppen av nye drivstoff bør vurderes i detalj for de aktuelle typene drivstoff. Tematikken må behandles med nødvendige nyanser, og ZERO foreslår at dette vurderes nærmere.

Det bør stilles samme krav til rapportering for fossile drivstoff

Det bør stilles samme krav til rapportering på fossile og fornybare drivstoff. Det stilles systematisk strengere krav til rapportering på fornybare alternativer framfor fossile. Dette er svært uheldig. Norge bør uavhengig av EU kreve at alt drivstoff som selges rapporteres på, etter modell for rapporteringen på bærekraftig biodrivstoff. Det er behov for økt kunnskap og transparens for alt drivstoff som omsettes i det europeiske og norske markedet, ikke minst de fossile drivstoffene.

Andre innspill

- Det åpnes for at det fortsatt kan benyttes dobbelttelling for avanserte biodrivstoff. Dette er et effektivt og viktig virkemiddel for å fremme avansert biodrivstoff i dag, og det er viktig at dette vurderes som en del av den generelle biodrivstoffpolitikken.
- Det er positivt at fornybardirektivet fremmer fornybare drivstoff til maritimt og luftfart (1,2-faktor), og ZERO mener rammebetingelsene bør innrettes bredere for alle sektorer, og at fleksible mekanismer bør vurderes.

- Transparens for verdikjedene for biodrivstoff er viktig, og det bør vurderes krav til merking. Vurderingen bør avveie ekstrakostnader opp mot nytte av merking.

Prosumenter og energisamfunn

Vellykket gjennomføring av transisjonen til et samfunn uten utslipp krever endringer i folks liv og hverdag. ZERO er opptatt av at det i klima og energipolitikken må finnes områder mange der folk kan delta. Holdning følger handling, og deltagelse er viktig for å sikre oppslutning og aksept om nødvendige klima og energiltak.

ZERO ser fram til implementering av artikkel 22 om «energy communities», og til regler og rammeverk som fremmer utvikling av slike. Fornybardirektivet peker på bedre rettigheter og økt satsning på lokal desentral produksjon og lagring. ZERO mener at det i tråd med direktivet må aktivt og bedre enn i dag legges til rette for innbyggernes deltagelse fornybare energiprojekter, både på egen eiendom (tak) og ved mer gunstige ordninger for energi-kooperativer o.l.

I tråd med innføring av direktivet må den høye avgiften på deltagelse i elsertifikatorordningen for mindre (sol)anlegg reduseres til et minimum, og det bør åpnes for enklere regler for måling og deltagelse, inkl fellesordninger for mange anlegg, i de årene som er igjen av ordningen. For anlegg utenfor elsertifikatorordningen må eksisterende støtteordninger for solkraft hos Enova må justeres slik at de også inkluderer større anlegg på borettslag. Ordningen kan ikke reserveres for de med villa og rekkehus, slik det fungerer i dag.

ZERO er kjent med at bedre regler for solenergi på borettslag og sameier nå snart kommer på høring, i tråd med vedtak i Stortinget. ZERO ber om at regler for dette må bringes i tråd med fornybardirektivets krav, både med hensyn på regler for «energy communities», og med art 21, særlig §4. ZERO viser også til direktivets tekst i pkt 66 som også trekker fram at folk som bor i leiligheter (eiere og leietakere) skal ha samme rettigheter mhp på produksjon og lagring av energi som folk som bor i eneboliger.

Styringssystemforordningen

Forordninga pålegger utarbeidelse og innlevering av integrerte nasjonale energi- og klimaplaner på alle 5 områder i energiunionen innen utløpet av 2019. Norge har valgt å knytte sin klimapolitikk tett opp mot EU. ZERO anser det naturlig å ta fordringen inn i norsk rett og forvaltning, og ser fram til utarbeidelse og innlevering av en slik plan. ZERO mener utarbeidelse av en slik plan vil være en fordel for norsk klimapolitikk. Det vil gjøre klima-arbeidet mer transparent, vise om igangsatte og planlagte tiltak er tilstrekkelige til å realisere målene, og ikke minst gjør det mulig å måle og følge framdrift, særlig på klima- og energieffektiviserings-arbeidet.